

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 29 czerwca 2018 r.

Pozycja 113

POSTANOWIENIE

z dnia 20 lutego 2018 r.

Sygn. akt Ts 264/16

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Justyn Piskorski,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej M.J. w sprawie zgodności:

- 1) art. 126² § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1822, ze zm.) z art. 45 ust. 1, art. 77 ust. 1 i 2, art. 31 ust. 3 (zdanie ostatnie) oraz art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) art. 130 § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1822, ze zm.) z art. 45 ust. 1, art. 77 ust. 1 i 2, art. 31 ust. 3 (zdanie ostatnie) oraz art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 20 grudnia 2016 r. (data nadania) M.J. (dalej: skarżący) wystąpił o stwierdzenie, że art. 126² § 1 oraz art. 130 § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1822, ze zm.; dalej: k.p.c.) są niezgodne z art. 45 ust. 1, art. 77 ust. 1 i 2, art. 31 ust. 3 (zdanie ostatnie) oraz art. 2 Konstytucji.

Skarga konstytucyjna została sformułowana w związku z następującą sprawą.

22 września 2015 r. skarżący wniósł pozew do Sądu Rejonowego w T. IX Wydział Cywilny (dalej: Sąd Rejonowy w T.) o zasądzenie zadośćuczynienia za brak wydania orzeczenia o kosztach postępowania i naruszenie prawa do sądu. Sąd Rejonowy w T. wezwał skarżącego do uiszczenia opłaty od pozwu, w związku z czym skarżący złożył wniosek o zwolnienie go od kosztów sądowych. Postanowieniem z 10 grudnia 2015 r. Sąd Rejonowy w T. oddalił wniosek skarżącego o zwolnienie od kosztów sądowych. Na to postanowienie skarżący wniósł zażalenie, które Sąd Okręgowy w K. oddalił postanowieniem z 19 kwietnia 2016 r.

Zarządzeniem doręczonym 16 maja 2016 r. skarżący został wezwany do uiszczenia opłaty od pozwu w kwocie 2.520 zł, w terminie tygodniowym od daty doręczenia zarządzenia pod rygorem zwrotu pozwu. Zarządzeniem z 20 czerwca 2016 r. Przewodniczący w Sądzie Rejonowym w T. zarządził zwrot pozwu z powodu nieuiszczenia przez skarżącego wymaganej opłaty od pozwu. Na to postanowienie skarżący wniósł zażalenie, w którym domagał się jego zmiany przez uchylenie i skierowanie sprawy do rozpatrzenia, a także skierowanie zapytania do Trybunału Konstytucyjnego i zbadania zgodności art. 126² § 1 k.p.c. i art. 130 § 1 k.p.c. w zw. z art. 109 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z art. 45 ust. 1, art. 77 ust. 2, art. 176 i art. 2 Konstytucji. Postanowieniem z 4 października 2016 r. Sąd Okręgowy w K. oddalił zażalenie skarżącego. Orzeczenie to, wraz z uzasadnieniem, zostało doręczone skarżącemu 21 listopada 2016 r.

Zarządzeniem z 13 października 2017 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 3 listopada 2017 r.) sędzia Trybunału Konstytucyjnego wezwał pełnomocnika skarżącego do uzupełnienia braków formalnych skargi, tj. do: nadesłania skargi konstytucyjnej (5 egzemplarzy) opatrzonej przez pełnomocnika skarżącego podpisem (nie parafą) oraz doręczenie pełnomocnictwa szczególnego do sporządzenia skargi konstytucyjnej i reprezentowania skarżącego w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym (5 egzemplarzy), określającego dokładnie sprawę, do której zostało udzielone (przedmiot skargi). Dodatkowo, w związku z wątpliwościami, które powstały po analizie skargi konstytucyjnej oraz pism procesowych samego skarżącego, Trybunał zwrócił się do pełnomocnika skarżącego o złożenie pisemnego oświadczenia, że to on, a nie skarżący sporządził wniesioną skargę konstytucyjną.

W piśmie procesowym z 9 listopada 2017 r. (data nadania) skarżący odniósł się do zarządzenia, oświadczając, że sporządził w imieniu skarżącego skargę konstytucyjną. Do pisma dołączył pełnomocnictwo szczególne oraz 5 egzemplarzy skargi konstytucyjnej.

Zdaniem skarżącego działania podjęte przez sądy I oraz II instancji na podstawie zaskarżonych przepisów pozbawiają skarżącego prawa określonego w art. 45 ust. 1 Konstytucji oraz naruszają dyspozycję art. 77 ust. 1 i 2 Konstytucji. Istniejący stan prawny – według skarżącego – godzi także w „przesłankę art. 2 Konstytucji albowiem wbrew zakazowi określönemu w zdaniu ostatnim art. 31 ust. 3 Konstytucji ustanawia ograniczenie w zakresie korzystania z konstytucyjnego prawa do rozpoznania sprawy przez sąd w sposób naruszający istotę tego prawa”.

Jako ostateczne orzeczenie wydane na podstawie zakwestionowanych w skardze art. 126² § 1 i art. 130 § 2 k.p.c. skarżący wskazał postanowienie Sądu Okręgowego w K. z 4 października 2016 r.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje.

1. Na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 13 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym oraz ustawę o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego (Dz. U. poz. 2074) do postępowań przed Trybunałem Konstytucyjnym wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: u.o.t.p. TK) stosuje się przepisy tej ustawy. Skoro postępowanie zainicjowane rozpatrywaną skargą nie zostało zakończone przed 3 stycznia 2017 r., tj. dniem wejścia w życie u.o.t.p. TK, to zarówno wstępne, jak i merytoryczne rozpoznanie tej skargi określają przepisy u.o.t.p. TK.

2. Zgodnie z art. 61 ust. 1 u.o.t.p. TK skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej

fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygnięcia. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań, jest oczywiście bezzasadna, a także gdy zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 59 ust. 1 pkt 2-4 u.o.t.p. TK.

3. W myśl art. 79 ust. 1 Konstytucji przedmiotem skargi konstytucyjnej może być ustawa lub inny akt normatywny, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o wolnościach lub prawach skarżącego albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji. Dlatego art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p. TK zobowiązuje skarżącego do wskazania kwestionowanego przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego.

3.1. Skarżący poddał kontroli Trybunału art. 126² § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1822, ze zm.; dalej: k.p.c.) w brzmieniu: „Sąd nie podejmie żadnej czynności na skutek pisma, od którego nie została uiszczona należna opłata”; a także art. 130 § 2 k.p.c. w brzmieniu: „Po bezskutecznym upływie terminu przewodniczący zwraca pismo stronie. Pismo zwrócone nie wywołuje żadnych skutków, jakie ustawa wiąże z wniesieniem pisma procesowego do sądu”.

3.2. Jako ostateczne orzeczenie skarżący wskazał postanowienie Sądu Okręgowego w K. z 4 października 2016 r. o oddaleniu zażalenia na zarządzenie Przewodniczącego w Sądzie Rejonowym w T. z 20 czerwca 2016 r. w przedmiocie zwrotu pozwu. Trybunał stwierdza, że podstawą wydania zakwestionowanego postanowienia nie był art. 126² § 1 k.p.c., ponieważ orzeczenie to zostało wydane na podstawie drugiego z zakwestionowanych przepisów, tj. art. 130 § 2 k.p.c.

3.3. Mając powyższe na względzie, Trybunał uznał, że rozpatrywana skarga nie spełnia podstawowego warunku wskazanego w art. 79 ust. 1 Konstytucji i art. 53 ust. 1 u.o.t.p. TK.

Okoliczność ta jest – zgodnie z art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p. TK – podstawą odmowy nadania analizowanej skardze dalszego biegu w zakresie, w jakim skarżący kwestionuje konstytucyjność art. 126² § 1 k.p.c.

4. Trybunał stwierdził także, że skarżący nie uzasadnił naruszenia – przez zaskarżone przepisy – przysługujących mu praw podmiotowych. Skarżący nie kwestionuje samej instytucji kosztów sądowych oraz zasady, w myśl której prowadzenie postępowania sądowego odbywa się po uiszczeniu odpowiedniej opłaty. Skarżący stwierdza natomiast, że w jego wypadku – jako przedsiębiorcy – „prawo do ubiegania się o zwolnienie od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych było prawem *de facto* martwym, gdyż zgodnie z utrwaloną linią orzecznictwa, przedsiębiorca w ramach prowadzonej przez siebie działalności, nawet po jej zakończeniu, powinien zabezpieczyć środki na prowadzenie sporów sądowych”. Wynika z tego, że zarzut skarżącego dotyczy tak naprawdę warunków zwalniania od kosztów sądowych. Natomiast zakwestionowane przez skarżącego art. 126² § 1 i art. 130 § 2 k.p.c. nie określają tych warunków. Kwestia ta została uregulowana w ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 623, ze zm.). W związku z tym należy stwierdzić, że zarzuty podniesione przez skarżącego w ogóle nie odnoszą się do treści normatywnej kwestionowanych przepisów.

4.1. Mając powyższe na uwadze, Trybunał uznał, że rozpatrywana skarga nie spełnia warunku wskazanego w art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p. TK.

Okoliczność ta jest więc zgodnie z art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p. TK – podstawą odmowy nadania analizowanej skardze dalszego biegu.

5. Trybunał stwierdził także, że skarżący nie uzupełnił braków formalnych skargi w zakresie pkt 1 zarządzenia sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 13 października 2017 r., w którym został wezwany do nadesłania skargi konstytucyjnej (5 egzemplarzy) opatrzonej przez pełnomocnika skarżącego podpisem (nie parafą), ponieważ przesłane egzemplarze skargi konstytucyjnej nie zostały podpisane przez pełnomocnika skarżącego.

Okoliczność ta jest – zgodnie z art. 61 ust. 4 pkt 2 u.o.t.p. TK – następną podstawą odmowy nadania analizowanej skardze dalszego biegu.

Z tych przyczyn Trybunał Konstytucyjny postanowił jak na wstępie.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p. TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.